

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/24/2024
Identifikačné číslo spisu:	8518202031
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8518202031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. U., narodeného XX. V. XXXX, Z. H., O. XXXX/XX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Patrikom Kovalčíkom, Stará Ľubovňa, Námestie sv. Mikuláša 20, proti žalovanej UNIQA poisťovňa, a.s., IČO: 49240480, Praha 6, Evropská 810/136, Česká republika, konajúca prostredníctvom organizačnej zložky UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, IČO: 53812948, Bratislava, Krasovského 3986/15, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s.r.o., Bratislava, Suché Mýto 1, o zaplatenie 5.125,72 eura s prisl., vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod č.k. 1Csp/91/2018-281, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2023 č. k. 12CoCsp/27/2023-335, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 17. februára 2023 č.k. 1Csp/91/2018-281 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 23. septembra 2021 č.k. 19CoCsp/12/2021-217 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie zo 17. septembra 2020 č. k. 1Csp/91/2018-172, ktorým súd prvej inštancie vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 5.125,72 eura z titulu nevyplateného poistného plnenia, a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd v odôvodnení zrušujúceho uznesenia uviedol, že nemôže ostať bez náležitého zhodnotenia to, že žalobca cez sociálne siete inzeroval prepravu na trase Slovensko - Holandsko hoci tvrdil, že túto inzerciu realizoval v prospech tretej osoby a napriek námietke žalovanej túto osobu nekonkretizoval, preto považoval odvolací súd dané tvrdenie za nepreukázané. Preukázané však bolo jednoznačne to, že takúto prepravu inzeroval. Žalobca podľa odvolacieho súdu nepreukázal ani svoje tvrdenie, že za krátku dobu, či už 38 dní najazdil 18.217 kilometrov, resp. za dobu 21 dní najazdil 10.882

kilometrov využívajúc auto na súkromné účely. Vychádzajúc z uvedeného vyjadril odvolací súd značné pochybnosti o tvrdení žalobcu, že auto nevyužíval na prepravu za úplatu, ale na osobnú potrebu. Tvrdenie žalobcu, že tak veľa kilometrov prejazdil na osobnú potrebu označil krajský súd za viac než pochybné. Vzhľadom na stav vykonaného dokazovania (inzercia žalobcu, množstvo najazdených kilometrov) a na skutočnosť, že žalobca od roku 2015 má vydanú koncesiu na taxislužbu bez toho, aby náležite preukázal, že toto auto nepoužíval na prepravu osôb ako taxislužba, považoval odvolací súd za dosť neuveriteľné. Odvolací súd tiež poukázal na to, že rozhodnutie Okresného úradu Prešov, odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej len „okresný úrad“) zo dňa 19. septembra 2018, na ktorom je právoplatnosť vyznačená rovnakého dňa 19. septembra 2018, by nemohla byť vyznačená, ak by o uvedenom rozhodnutí nebol žalobca informovaný, nakoľko v zmysle jeho poučenia bolo možné podať proti nemu odvolanie, čo podporuje veľké pochybnosti o charaktere využívania auta. Ak právoplatnosť bola správne vyznačená, musel sa žalobca vzdať práva na odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu, inak právoplatnosť tohto rozhodnutia by bola nesprávne vyznačená, lebo by mohlo toto rozhodnutie nadobudnúť právoplatnosť až po márnom uplynutí 15 dňovej lehoty na podanie odvolania odo dňa jeho doručenia žalobcovi. Z uvedených dôvodov odvolací súd vyhodnotil všetky odvolacie námietky žalovanej ako dôvodné so záverom, že ak žalobca podnikal v oblasti taxislužby neoprávnene, nie je v možnostiach žalovanej predložiť o tom dôkazy iné, ako ňou boli v konaní produkované a je práve na žalobcovi, aby vyvrátil všetky tieto pochybnosti.

3. Po zrušení a vrátení veci nariadil súd prvej inštancie pojednávanie a vykonal dokazovanie, z ktorého ustálil skutkový stav a v odôvodnení rozsudku uviedol, že na základe prvotných zistení - skutočností uvádzaných žalobcom a údajov vyplývajúcich z poisťnej zmluvy a teda, že zmluvu uzatváral žalobca ako fyzická osoba a vozidlo malo byť používané na súkromné účely, mal za to, že uvedený zmluvný vzťah je potrebné posudzovať ako vzťah spotrebiteľský, v rámci ktorého žalobca vystupuje ako fyzická osoba - spotrebiteľ. Jednou z podstatných otázok v danom konaní bola otázka, či žalobca po uzavretí poisťnej zmluvy dňa 15. augusta 2018, resp. v čase škodovej udalosti (dopravnej nehody dňa 24. septembra 2018) skutočne užíval poistené motorové vozidlo len na súkromné účely alebo ho používal aj na podnikanie, resp. na prepravu cudzích osôb za odplatu. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca v období od roku 2015 do času vzniku škodovej udalosti, inzeroval pod svojim menom na sociálnych sieťach prepravu na trase Slovensko - Holandsko (Slováci a Česi v Holandsku a J.) a ako kontakt uvádzal telefónne číslo jeho mobilného telefónu. Z inzerátu zo dňa 29. augusta 2018 vyplýva, že žalobca predmetné inzeroval aj počas platnosti poisťnej zmluvy (ide o inzeráty pridané v dňoch 24. augusta 2018 a 29. augusta 2018). Uvedené žalobca nerozporel, tvrdil však, že inzerátmi zabezpečoval záujemcov pre inú osobu, ktorú spočiatku neoznačil, no po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom oznámil súdu, že touto osobou je S. W.. Žalobca predložil aj čestné prehlásenie S. W., že v roku 2018 požiadal žalobcu o inzerciu na uvedených platformách z dôvodu, že v tom čase nemal ako prevádzkovateľ dostatočnú klientelu. Súd prvej inštancie tomuto dôkazu nepriznal relevanciu a uviedol, že takýto postup získavania zákazníkov by bol neefektívny pre obe zúčastnené strany a pre záujemcov o dopravu skôr odradzujúci. Žalobca na pojednávaní uviedol, že celú firmu odovzdal S. W., ktorý v danej činnosti podniká ďalej a že mu odovzdal aj telefónne číslo, na ktorom dovtedy komunikoval žalobca. Súd prvej inštancie prehlásenie S. W. označil za účelové s cieľom napomôcť žalobcovi. Žalobca dané tvrdenia okrem uvedeného prehlásenia nepodporil žiadnym iným hodnoverným dôkazom. V spojitosti s výpoveďou svedkyne (manželky žalobcu) M. U., ktorá mala podporiť tvrdenie žalobcu o realizovaní dovolenky po Európe, súd prvej inštancie poukázal na značné rozpory medzi výpoveďou svedkyne a výpoveďou žalobcu. Svedkyňa neoznačila ani jedno mesto či krajinu v zhode s výpoveďou žalobcu, výpovede sa rozchádzali aj v počte týchto ciest, ako aj v tom, že žalobca tvrdil, že dovolenku absolvovali sami dvaja, zatiaľ čo svedkyňa uviedla, že niektorých ciest sa zúčastnila aj ich dcéra. V čestnom vyhlásení svedkyňa prehlásila, že túto dovolenku po Európe a rôzne cesty v septembri 2018 mala absolvovať s manželom a s deťmi. Súd prvej inštancie uviedol, že tieto rozpory znižujú hodnovernosť tohto dôkazu do takej miery, že výpoveď a čestné vyhlásenie svedkyne označil za účelové, v snahe napomôcť žalobcovi. V súvislosti s tvrdením žalobcu, že v danom čase realizoval s rodinou cestu po Európe a rôzne výlety, ako aj zdravotné vyšetrenia, súd prvej inštancie poznamenal, že sa javí priam až neuveriteľné, že by žalobca a ani svedkyňa vo vzťahu k týmto cestám nedisponovali žiadnym záznamom o ich absolvovaní (napr. fotografie, videá, faktúry, potvrdenia o platbách, lekárske

správy). Žalobca nepredložil žiaden takýto dôkaz, ktorý by podporil jeho tvrdenia o skutočnom absolvovaní týchto ciest, čo podľa súdu prvej inštancie spochybňuje hodnovernosť tvrdenia žalobcu do tej miery, že je konštatoval, že žalobca nepreukázal, že by v období september 2018, vykonal tieto ním uvádzané jazdy poisteným vozidlom do zahraničia na súkromné účely. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že žalobca má už od roku 2015 vydanú koncesiu na taxislužbu a dňa 03. septembra 2018 požiadal o zmenu koncesie, vo vzťahu k motorovému vozidlu. Na rozhodnutí okresného úradu zo dňa 19. septembra 2018 je vyznačená právoplatnosť rovnakým dňom ako je deň vyhotovenia, t.j. 19. septembra 2018, je teda zrejmé, že žalobca musel mať o tomto rozhodnutí vedomosť, nakoľko rozhodnutie by nemohlo nadobudnúť právoplatnosť tým istým dňom ako bolo vyhotovené, ak by sa žalobca nebol vzdal práva podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu. Inými slovami povedané, žalobca sa musel vzdať práva podať odvolanie proti uvedenému rozhodnutiu, teda musel disponovať informáciou o jeho vydaní. V tejto súvislosti zdôraznil, že zmena koncesie, týkajúca sa vozidla taxislužby bola zaevidovaná v systéme M. taktiež už od toho istého dňa, t.j. od 19. septembra 2018. K tvrdeniu žalobcu, že nevykonával činnosť taxislužby, resp. prepravu osôb za odplatu súd prvej inštancie uviedol, že by bolo nelogické, aby žalobca požadoval zmenu vozidla pre výkon taxislužby pre udelenú koncesiu (zmenu vozidla), ak by túto činnosť aj skutočne nevykonával. Pokiaľ žalobca tvrdil, že v uvedenom období nemal živnostenské oprávnenie a bol vedený na úrade práce, uvedená námietka je irelevantná a zavádzajúca, pretože v inkriminovanom období taxislužba nebola živnosťou a na jej výkon nebolo potrebné živnostenské oprávnenie, ale len koncesia, ktorou žalobca disponoval od roku 2015.

3.1. Súd prvej inštancie na základe uvedeného dospel k záveru, že žalobca používal predmetné auto aj na iné ako súkromné účely a teda, že žalobcovi už nemožno v tomto konaní naďalej poskytovať ochranu ako spotrebiteľovi - slabšej strane sporu, nakoľko ponúkaním služieb v oblasti prepravy osôb na trase Slovensko - Holandsko a následnou realizáciou týchto služieb, sa žalobca dostáva do pozície dodávateľa služieb, preto stráca svoje doterajšie postavenie spotrebiteľa - fyzickej osoby, ktorým sa prezentoval pri uzatváraní poisťnej zmluvy. Na danom základe súd prvej inštancie tiež konštatoval, že žalobca porušil podmienky uvedené vo Všeobecných poisťných podmienkach pre poistenie G. - XXXX/X (ďalej len „VOP“), a to podmienku v zmysle ktorej poistník/poistený je povinný používať vozidlo výlučne na účely stanovené výrobcom a dohodnuté v poisťnej zmluve. Keďže z poisťnej zmluvy vyplýva, že vozidlo malo byť užívané len na súkromné účely a vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca využíval predmetné auto aj na iné účely, nezodpovedajúce spôsobu užívania predmetného motorového vozidla podľa uzavretej poisťnej zmluvy, žalovaná nebola povinná poskytnúť žalobcovi poisťné plnenie zo zmluvy o havarijnom poistení k poškodenému motorovému vozidlu. Žalobca nedodrжал aj ďalšiu podmienku, keď bezodkladne neoznámil žalovanej zmenu rizika, preto žalovaná bola oprávnená odmietnuť poisťné plnenie. Súd prvej inštancie označil námietku žalobcu o nepodpísaní VOP za neopodstatnenú, keďže v danom prípade poisťná zmluva obsahuje inkorporačnú klauzulu, podľa ktorej poistník prevzal, bol oboznámený a súhlasí so znením VOP, ktoré upravujú poistenie a sú súčasťou tohto návrhu. Žalobca uvedenú zmluvu vlastnoručne podpísal a na pojednávaní, že podpis na poisťnej zmluve je jeho a že uvedenú listinu si prevzal. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovi porušením povinností nevzniklo právo na poisťné plnenie od žalovanej, preto nárok žalobcu považoval za neopodstatnený a jeho žalobu zamietol.

3.2. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

4. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30. novembra 2023 č. k. 12CoCsp/27/2023-335 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I) a žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

4.1. Odvolací súd konštatoval, že žalobca v odvolaní v podstate zopakoval svoju prvoinštančnú argumentáciu a prezentuje posudzovaný súdny spor cez prizmu ním opakovane prezentovaného právneho názoru na vec. Odvolací súd uviedol, že žalobca v odvolacom konaní nevzniesol takmer žiadne nové námietky, s ktorými by sa už súd prvej inštancie nevyporiadal a opätovné zdôvodnenie ich neopodstatnenosti pre rozhodnutie v tejto veci aj odvolacím súdom by bolo len opakovaním už vyčerpávajúceho zdôvodnenia poskytnutého sporovým stranám súdom prvej inštancie v odôvodnení napádaného rozhodnutia. Žalobca v odvolaní namietal, že celé odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je len kópiou názorov vyslovených odvolacím súdom a vyvrátených domniek žalovanej s

absenciou vlastnej úvahy súdu prvej inštancie a vyhodnotením všetkých dôkazov, ktoré predložil v priebehu konania. S danou námietkou odvolací súd nesúhlasil a poukázal na body 56. až 59. a 61. odôvodnenia rozsudku, v ktorých sa súd prvej inštancie dostatočne vypořiadal s dôkazmi predloženými žalobcom v priebehu konania, jasne a zreteľne uviedol na základe akých skutočností a dôvodov nepriznal relevanciu žalobcom predloženým čestným vyhláseniam, taktiež sa dostatočne vypořiadal aj s počtom najazdených kilometrov a otázkou právoplatnosti rozhodnutia o zmene koncesie na prevádzkovanie taxislužby. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vyčerpávajúco a podrobne odôvodnil svoje rozhodnutie, dostatočne sa vypořiadal s námietkami sporových strán a tiež dôkazmi, ktoré predložili v priebehu konania. Z uvedených dôvodov odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil odvolací súd za nedôvodné.

4.2. Odvolacím námietkam žalobcu, ktorými namietal nesprávne hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie odvolací súd nepriznal relevanciu. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, poprípade poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ustanoveniam § 192 až § 194 CSP. Odvolacím dôvodom podľa týchto zákonných ustanovení totiž možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, ktorého nesprávnosť je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak nie je možné súdu prvej inštancie v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi. Odvolací súd uviedol, že polemika o nesprávnosti súdom prvej inštancie vysloveného právneho záveru pre odlišné skutkové závery vyvodzované žalobcom, pričom žalobcom namietaná nesprávnosť vytvorenia skutkového základu nie je daná, sama o sebe nie je presvedčivou bázou pre konštatovanie vecnej nesprávnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil predložené dôkazy a vec aj správne právne posúdil.

4.3. Odvolací súd uviedol, že žalobca v podanom odvolaní v podstate len polemizoval s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a opakovane poukázal na skutočnosť, že jeho rozhodnutie je založené len na domnienkach žalovanej, ktoré nepreukázala, s čím odvolací súd nesúhlasil. V predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu bolo poukázané na to, že nebolo v možnostiach žalovanej predložiť iné dôkazy, ako ňou boli v konaní produkované, preto bolo práve na žalobcovi, aby vyvrátil všetky tieto pochybnosti. V spojitosti s uvedeným odvolací súd uviedol, že ak strana ponúkne súdu tvrdenie a toto tvrdenie podporí vierohodným dôkazom, potom sa bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno presúva na protistranu, ktorú následne zaťažuje povinnosť tvrdiť a uviesť vlastné skutkové tvrdenie o spornej skutočnosti (pokiaľ je to možné), inak je popretie skutkových tvrdení neúčinné. Z uvedeného dôvodu tak došlo k presunutiu dôkazného bremena na žalobcu, ktorý tak mal v priebehu prvoinštančného konania príležitosť ponúknuť iný obraz o žalovanou tvrdených skutočnostiach, ktoré mali relevanciu v spore. Súd prvej inštancie vyhodnotil tvrdenia a dôkazy predložené žalobcom na podporu jeho tvrdení a dospel k záveru, že tieto hodnoverne nepreukázali žalobcove tvrdenia, s čím sa odvolací súd stotožnil. Odvolací súd dodal, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nemožno podľa jeho názoru dospieť k záveru o vyhodnutí dôkazov bez vlastného názoru, keďže z odôvodnenia rozsudku jasne vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru o znížení hodnovernosti čestných vyhlásení S. W. a manželky žalobcu, a teda prečo tieto dôkazy neboli spôsobilé v konečnom dôsledku dospieť k záveru o unesení preneseného dôkazného bremena žalobcom. Napokon žalobca označil za neštandardné a odvážne tvrdenia súdu prvej inštancie v bode 57. odôvodnenia poukazujúc na nevedomosť súdu o zdravotnom stave svedkyne, k čomu odvolací súd uviedol, že na túto skutočnosť žalobca nepoukázal v doterajšom priebehu konania, preto súd prvej inštancie nemal dôvod sa zaoberať prípadnou otázkou zdravotného stavu svedkyne pri hodnotení dôkazov. Odvolací súd vyhodnotil dané odvolacie námietky žalobcu ako nedôvodné.

4.4. Odvolací súd sa nestotožnil ani s tvrdeniami žalobcu týkajúcimi sa právoplatnosti o zmene koncesie a využívania vozidla na súkromné účely, keďže žalobca v podanom odvolaní opätovne iba polemizoval s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nepreukázal žiadne dôkazy a nepoukázal na žiadne pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by boli spôsobilé dospieť k opačnému záveru. Pokiaľ ide o charakter predmetného sporu, súd prvej inštancie taktiež podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne a presvedčivo v bode 62.

rozsudku zdôvodnil, prečo spočiatku považoval predmetný spor za spotrebiteľský a z akých dôvodov mal za to, že ďalej už nemožno predmetný spor považovať za spotrebiteľský a žalobcovi tak priznať postavenie spotrebiteľa. S týmto záverom sa stotožnil aj odvolací súd, keďže po zrušení a vrátení veci súdu prvej inštancie vyplynulo z ďalšieho dokazovania, že žalobca nevyužíval auto, ktoré bolo predmetom poistenia len na súkromné účely. Z uvedeného dôvodu mal odvolací súd za neopodstatnené aj tie odvolacie námietky, ktorými žalobca namietal porušenie jeho práv ako spotrebiteľa. Rovnako za nedôvodnú označil odvolací súd aj námietku žalobcu, ktorou v závere svojho odvolania namietal, že nemohol navrhnúť doplnenie dokazovania vo vzťahu k zníženiu poistného plnenia, pretože mal stále za to, že predmetný spor má spotrebiteľský charakter. V tomto smere odvolací súd poukázal na to, že aj keby mal predmetný spor spotrebiteľský charakter, uvedené by žalobcu ako spotrebiteľa nezbavovalo navrhnúť dôkazy svedčiace v jeho prospech, o to viac, že v priebehu konania bol zastúpený advokátom. Z uvedených dôvodov aj tieto námietky žalobcu označil odvolací súd za nedôvodné a účelové.

4.5. Odvolací súd skonštatoval, že žalobca v priebehu odvolacieho konania nepreukázal také nedostatky a pochybenia v postupe súdu prvej inštancie, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

4.6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi v plnom rozsahu.

5. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ zároveň v zmysle § 444 CSP navrhol odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu. Dovolateľ poukázal na uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil posúdenie a vyhodnotenie charakteru poistnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu súdom prvej inštancie ako spotrebiteľského. Podľa názoru dovolateľa súd prvej inštancie po vrátení veci zmenil charakter sporu bez náležitého zistenia, vyhodnotenia dôkazov a bez ďalšieho vlastného názoru opierajúc sa len o vyjadrenia žalovanej založené na domnienkach a tiež na domnienkach vlastných súdu prvej inštancie. Dovolateľ má za to, že uvedené nemohol v konaní ani namietat, prípadne navrhnúť doplnenie dokazovania v tomto smere, pretože mal stále za to, že spor medzi účastníkmi má charakter spotrebiteľský, pričom vychádzal z predbežného právneho posúdenia, ako aj z uznesenia odvolacieho súdu. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie charakter sporu zmenil až v rámci krátkeho oboznámenia odôvodnenia po vyhlásení rozsudku prvej inštancie zo dňa 17. februára 2023 sp. zn. 1Csp/91/2018. Pokiaľ ide o potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, dovolateľ ho vo výrokovej časti považuje za nesprávny a nemôže sa stotožniť s jeho odôvodnením. Podľa názoru dovolateľa súd rovnako ako súd prvej inštancie, tak aj odvolací súd iba zhrnul vyjadrenia žalovanej k odvolaniu a tiež písomné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie a odvolací súd bez dôkazu vyslovili názor, že dovolateľ (žalobca) poskytoval služby za odplatu, teda taxi službu. Takéto závery bez jediného svedka, jedinej listiny preukazujúcej existenciu veci sú podľa mienky dovolateľa vážnym porušením práv žalobcu zo strany súdu. Dovolateľ uviedol, že súdy nevzali do úvahy obsah listiny Okresného úradu Prešov zo dňa 13. mája 2020 a jeho prílohu (ďalej len „listina OÚ“). Súdy vo svojich rozhodnutiach poukázali iba na dátum právoplatnosti listiny OÚ a skutočnosť, že sa dovolateľ musel vzdať práva podať odvolanie. Bez ohľadu na to, že dovolateľ v predošlých podaniach poukázal na možnú chybu v písaní pri dátume právoplatnosti, nepochybne je dôležitý pre rozhodnutie vo veci obsah listiny OÚ a tiež dátum kedy si žalobca prevzal koncesiu, a to dňa 28. septembra 2018, teda dátum kedy žalobca mal skutočne dispozičné právo s koncesiou pre konkrétne motorové vozidlo a mohol nahlásiť zmenu žalovanému. Súd prvej inštancie a odvolací súd v rozhodnutiach nesprávne posudzujú obdobie koncesie a využívania vozidla od roku 2015, pretože vozidlo ktoré je predmetom poistnej zmluvy a tej zmluvy, z ktorej vyplýva nárok uplatňovaný v tomto konaní, zakúpil žalobca až v roku 2018 na presne špecifikovaný účel v poistnej zmluve, a to súkromný. Fyzická, či právnická osoba môžu mať vydanú koncesnú listinu, avšak vlastníť môžu viacero vozidiel, na ktoré koncesná listina platná nemusí byť. Dovolateľ dodal, že súdy nevzali do úvahy ani to, že pre platnosť koncesie na konkrétne vozidlo musí byť kumulatívne splnená aj podmienka uvedená v listine OÚ zo dňa 13. 05. 2020 v bode 4 písm. c). Tieto skutočnosti obhliadajúci technik po škodovej udalosti žalovanej nikdy nepotvrdil a odporúčal opravu vozidla. Ďalej dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal tým, čo dovolateľ uviedol už v odvolaní a síce, že cit.: „zmena koncesie nie je zmena rizika

podľa čl. 7 bod 1 písm. d. Všeobecných poisťných podmienok (ďalej len „VPP“), a že riziko v zmysle poisťnej zmluvy ktorá je obsahom spisu v tomto spore je dopravná nehoda, škoda na vozidle, opakovane uvedieme nie zmena koncesie, alebo získanie koncesie" a tiež že „nevieme a nemôžeme posúdiť kedy si mal žalobca splniť oznamovaciu povinnosť vzhľadom na definovanie lehoty vo VPP." Rovnako sa podľa dovolateľa súdy nezaoberali ani tým, či žalovaný na základe čl. 7 bod 1 písm. d. a l/ (pozn. bez ohľadu na charakter sporu) je oprávnený odmietnuť plnenie, či nie je oprávnený len znížiť plnenie, napr. o čiastku, ktorú by žalobca zaplatil na poisťnom za rovnaký predmet poisťnej zmluvy, avšak už nie ako spotrebiteľ, ale už ako podnikateľ. Dovolateľ uvedené v konaní ani nemohol namietat', prípadne navrhnúť doplnenie dokazovania v tomto smere, pretože stále mal za to, vzhľadom na predbežné právne posúdenie, nepochybne aj uznesenie odvolacieho súdu, že spor medzi účastníkmi tohto konania má charakter spotrebiteľský. Ak súd prvej inštancie zmenil v tomto smere názor (na posudzovanie žalobcu) tak mal podľa dovolateľa poskytnúť následne nové právne posúdenie a aj priestor na doplnenie dokazovania, no súd prvej inštancie neuviedol nové právne posúdenie a ani neposkytol stranám priestor na doplnenie dokazovania. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil a sám vo veci rozhodol tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 5.125,72 eura spolu s úrokom s omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 5.125,72 eura od 18. októbra 2018 do zaplattenia, žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100%, žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v rozsahu 100% a žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v rozsahu 100%.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že pokiaľ dovolateľ nesúhlasí so skutkovými závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a dovolací súd a má za to, že k nim dospeli bez dôkazov, žalovaná je toho názoru, že súd prvej inštancie sa veľmi precíznym spôsobom vysporiadal s jednotlivými dôkazmi, hodnotiac ich najprv jednotlivo a následne vo vzájomných súvislostiach. Odkazujúc na odbornú literatúru a judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalovaná uviedla, že dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, keďže v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Podľa žalovanej dovolateľ dovolaním sleduje, aby dovolací súd vykonal revíziu skutkových záverov súdov nižších inštancií, čo však v dovolacom prieskume napadnutého rozhodnutie nie je prípustné. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je žalovaná toho názoru, že dovolateľ neuviedol taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, dovolanie tak nie je prípustné. Žalovanej nie je zrejmé, aký konkrétny postup odvolacieho súdu považuje dovolateľ za nesprávny a ktorý by predstavoval zásah do práva na spravodlivý proces. V otázke posúdenia charakteru sporu súdmi nižšej inštancie žalovaná uviedla, že dovolateľ nepodal dovolanie z dôvodov podľa § 421 CSP a preto nepovažuje za účelné sa vyjadrovať k otázkam údajného nesprávneho právneho posúdenia veci, aj keď má za to, že všetky právne otázky boli zo strany súdov posúdené správne. Žalovaná dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie odmietol (alternatívne, aby dovolanie zamietol) a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) aj dôvodné.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

12. V podmienkach dovolacieho konania je už vyabstrahovaný vzťah medzi povinnosťou strany v spore uviesť právne relevantnú argumentáciu a povinnosť dovolacieho súdu na túto argumentáciu reagovať, a to jednak v § 431 ods. 2 CSP (resp. aj v § 432 ods. 2 CSP), ktorý vymedzuje povinnosť dovolateľa uviesť, v čom spočíva vada zmätočnosti (resp. aj nesprávnosť právneho posúdenia) a jednak v § 440 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný námietkami, ako ich prezentoval v dovolaní samotný dovolateľ (m. m. I. ÚS 147/2024). Zákonnom určená viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi pritom nie je samoučelná, ale sleduje dôsledné zachovávanie dispozičného princípu, princípu právnej istoty a procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv (I. ÚS 633/2024). Dovolateľ dovolaním namieta (i) nesprávne hodnotenie dôkazov vedúce k nesprávnym skutkovým a právnym záverom súdov nižšej inštancie, (ii) nestotožňuje s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu, ktorý súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou preukazujúcou a odôvodňujúcou ním uplatnený nárok, ergo odvolacie rozhodnutie je podľa jeho názoru nepreskúmateľné a (iii) absenciu predbežného právneho posúdenia s následkom prekvapivosti napadnutého rozsudku.

13. Dovolateľ namietal, že súdy nevzali do úvahy obsah listiny Okresného úradu Prešov zo dňa 13. mája 2020 a jeho prílohu (na č. I. 141), že vo svojich rozhodnutiach poukázali iba na dátum právoplatnosti listiny OÚ a skutočnosť, že sa musel vzdať práva podať odvolanie. Bez ohľadu na to, že v predošlých podaniach poukázal na možnú chybu v písaní pri dátume právoplatnosti, podľa dovolateľa je nepochybne dôležitý pre rozhodnutie vo veci obsah listiny OÚ a tiež dátum kedy si žalobca prevzal koncesiu, a to dňa 28. septembra 2018, teda dátum kedy mal skutočne dispozičné právo s koncesiou pre konkrétne motorové vozidlo a mohol nahlásiť zmenu žalovanému. Súd prvej inštancie a odvolací súd v rozhodnutiach podľa dovolateľa nesprávne posudzujú obdobie koncesie a využívania vozidla od roku 2015, pretože vozidlo ktoré je predmetom poisťnej zmluvy a tej zmluvy, z ktorej vyplýva nárok uplatňovaný v tomto konaní, zakúpil žalobca až v roku 2018 na presne špecifikovaný účel v poisťnej zmluve, a to súkromný. Dovolateľ dodal, že súdy nevzali do úvahy ani to, že pre platnosť koncesie na konkrétne vozidlo musí byť kumulatívne splnená aj podmienka uvedená v listine OÚ zo dňa 13. 05. 2020 v bode 4 písm. c). Tieto skutočnosti obhliadajúci technik po škodovej udalosti žalovanej nikdy nepotvrdil

a odporúčal opravu vozidla. Dovolateľ tak namietal neúplné a nesprávne vyhodnotenie dôkazov.

14. V danej súvislosti najvyšší súd zdôrazňuje, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania, resp. strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1998, R 125/1999, R 42/1993, 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Pričom za porušenie práva na spravodlivý proces nemožno považovať ani iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení strán, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Preto podľa názoru dovolacieho súdu, nie je bez ďalšieho dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie, resp. ustálenie skutkového stavu či nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, prípadne len tých, na ktoré sporová strana upriamila pozornosť počas konania alebo nesprávne či iné vyhodnotenie niektorého dôkazu, z čoho vychádzala i námietka žalobcu z predchádzajúceho bodu. tak obstať nemôže. A pokiaľ sa dovolateľ stavil proti nevzatiu súdmi do úvahy obsah listiny Okresného úradu Prešov zo dňa 13. mája 2020 a jeho prílohu (na č. I. 141), túto námietku dovolateľ uplatnil až v dovolacom konaní, čím v podstate znemožnil odvolaciemu súdu sa ňou reálne zaoberať.

15. Dovolateľ tiež namietal, že „súd prvej inštancie a odvolací súd bez dôkazu vyslovili názor, že žalobca poskytoval služby za „odplatu“, teda taxi službu: Prvoinštančný súd v ods. 59 Rozsudku 1Csp/91/2018 bez akýchkoľvek dôkazov, priamych či nepriamych jednoducho uzavrel, citujeme: „...je potrebné konštatovať, že uvedené motorové vozidlo žalobca využíval nielen na súkromné účely, ako je uvedené v poisťnej zmluve, ale aj na iný účel, t. j. prepravu osôb za úplatu.“ Odvolací súd v ods. 7 Rozsudkom 12CoCsp/27/2023 - 335 uzavrel, citujeme: „...nakoľko ponúkaním služieb v oblasti prepravy osôb na trase Slovensko - Holandsko a následnou realizáciou týchto služieb, sa žalobca dostáva do pozície dodávateľa služieb, preto stráca svoje doterajšie postavenie spotrebiteľa - fyzickej osoby, ktorým sa prezentoval pri uzatváraní poisťnej.“ Súdny nemôžu svojvoľne bez dôkazov konštatovať a ani uzavrieť, že šlo „o prepravu osôb za úplatu“, alebo že keď žalobca službu ponúkal tak aj skutočne službu realizoval. Takéto závery bez jediného svedka, jedinej listiny preukazujúcej existenciu veci sú vážnym porušením práv žalobcu zo strany súdu. Ak by žalobca, žalovaný alebo ktokoľvek iný inzeroval, inak ponúkal napríklad predaj motorového vozidla, nemôžeme predsa náležite po zistení trebars zmeny v osobe vodiča uzavrieť, že sa zmenil skutočný vlastník motorového vozidla a došlo aj k jeho skutočnému predaju, keď nemáme v rukách kúpnopredajnú zmluvu alebo technický preukaz. Obdobne je to nepochybne s preukázaním či služby realizované boli alebo nie /pozn. listinné dôkazy, doklady o úhradách, svedecké výpovede a iné/.“ Dovolateľ teda namietal, že súd prvej inštancie a odvolací súd bez vykonania dôkazov dospel ku skutkovým záverom preukazujúcim, že v danom prípade išlo o prepravu osôb za úplatu.

16. V odôvodnení rozsudku odvolací súd v bode 21. konštatoval, že „V predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu bolo poukázané na to, že nebolo v možnostiach žalovanej predložiť iné dôkazy, ako ňou boli v konaní produkované, preto bolo práve na žalobcovi, aby vyvrátil všetky tieto pochybnosti. V prípade, ak teda sporová strana ponúkne súdu tvrdenie a toto tvrdenie podporí vierohodným dôkazom, potom sa bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno presúva na protistranu, ktorú následne zaťažuje povinnosť tvrdiť a uviesť vlastné skutkové tvrdenie o spornej skutočnosti (pokiaľ je to možné), inak je popretie skutkových tvrdení neúčinné. Z uvedeného dôvodu tak došlo k presunutiu dôkazného bremena na žalobcu, ktorý tak mal v priebehu prvoinštančného konania príležitosť ponúknuť iný obraz o žalovanou tvrdených skutočnostiach, ktoré mali relevanciu v spore. Súd prvej inštancie vyhodnotil tvrdenia a dôkazy predložené žalobcom na podporu jeho tvrdení a dospel k záveru, že tieto hodnoverne nepreukázali žalobcove tvrdenia, s čím sa odvolací súd stotožňuje. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd len doplnia, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nemožno podľa jeho názoru dospieť k záveru o vyhodnotení dôkazov bez vlastného názoru, keďže z odôvodnenia rozsudku jasne vyplýva, na základe akých skutočností dospel k

záveru o znížení hodnovernosti čestných vyhlášení S. W. a manželky žalobcu, a teda prečo tieto dôkazy neboli spôsobilé v konečnom dôsledku dospieť k záveru o unesení preneseného dôkazného bremena žalobcom. Napokon žalobca označil za neštandardné a odvážne tvrdenia súdu v bode 57. odôvodnenia poukazujúc na nevedomosť súdu o zdravotnom stave svedkyne, k čomu je potrebné uviesť, že na túto skutočnosť žalobca nepoukazoval v doterajšom priebehu konania, preto súd prvej inštancie nemal dôvod sa zaoberať prípadnou otázkou zdravotného stavu svedkyne pri hodnotení dôkazov. Z uvedených dôvodov tieto odvolacie námietky žalobcu vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné."

17. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu platí, že pokiaľ strana ponúkne súdu tvrdenie a toto tvrdenie podporí vierohodným dôkazom, potom sa bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno presúva na protistranu, ktorú následne zaťažuje povinnosť tvrdiť a uviesť vlastné skutkové tvrdenie o spornej skutočnosti (pokiaľ je to možné), inak je popretie skutkových tvrdení neúčinné. Presúvanie dôkazného bremena fakticky znamená poskytnutie príležitosti protistrane ponúknuť iný obraz o tvrdenej skutkovej okolnosti, ktorá má relevanciu v spore. Z uvedených pravidiel vyplýva, že súd v sporovom konaní posudzuje kvalitu a rozsah tvrdení a dôkazov ponúknutých žalobcom či žalovaným (§ 149 a nasl., § 185 a nasl. CSP), pričom hodnotenie dôkazov je zverené voľnej úvahe súdu (§ 191 CSP) (2Cdo/344/2020).

18. K námietke dovolateľa, ktorou namietal že súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd svojvoľne a bez dôkazov dospeli k skutkovému záveru, že dovolateľ realizoval prepravu osôb za úplatu, vzhľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že sa stotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu a je toho názoru, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne vypořiadal s dôkazmi, ktoré žalobca predložil - najmä pokiaľ ide o to, že dostatočne zreteľne uviedol na základe akých skutočností a dôvodov nepriznal relevanciu čestným vyhláseniam a dostatočne sa vypořiadal aj s počtom najazdených kilometrov. Najvyšší súd pri hodnotení uvedených dôkazov odvolacím súdom (resp. súdom prvej inštancie) neidentifikuje porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov (čl. 10 CSP) a ani svojvoľnosť pri prijatí skutkového záveru, že v danom prípade išlo o prepravu osôb za úplatu.

19. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak ako to vyplýva aj z predchádzajúceho bodu, tieto vady žalobca kvalifikovane nenamietal.

20. Právo na spravodlivý proces je jasne koncipované ako samostatné subjektívne verejné právo každého jednotlivca voči štátu (súdu) ako povinnému subjektu na poskytnutie náležitej právnej ochrany v takom procese, ktorý maximálne garantuje spravodlivý výsledok (nie však priaznivý výsledok). Definovať toto základné právo je veľmi zložitá, lebo je jedným zo základných stavebných pilierov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) a spravodlivej spoločnosti.

21. Porušením základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení chýba určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ ich strana sporu

namietala, ale krajský súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezahodnotil bez toho, že by napr. dostatočným spôsobom odôvodnil ich irelevantnosť; pokiaľ krajský súd takto v prejednávanej veci postupoval, dopustil sa okrem iného aj svojvôle, zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy. Obdobne ako v skutkovej oblasti, i v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú podobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodovania, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež i zásadami spravodlivého procesu.

22. Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/7/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola sporovej strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie.

23. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

24. Dovolateľ dovolaním namietal aj to, že súd prvej inštancie a odvolací súd v rozhodnutiach opomenuli a vôbec sa nezaoberali jeho argumentáciou, ktorou poukázal na to, že cit.: „zmena koncesie nie je zmena rizika podľa čl. 7 bod 1 písm. d. Všeobecných poisťných podmienok (ďalej len „VPP“), a že riziko v zmysle poisťnej zmluvy ktorá je obsahom spisu v tomto spore je dopravná nehoda, škoda na vozidle, opakovane uvedieme nie zmena koncesie, alebo získanie koncesie a tiež že, nevieme a nemôžeme posúdiť kedy si mal žalobca splniť oznamovaciu povinnosť vzhľadom na definovanie lehoty vo VPP.“ Rovnako sa podľa dovolateľa súd prvej inštancie a odvolací súd nezaoberali ani tým, či žalovaný na základe čl. 7 bod 1 písm. d. a l/ (pozn. bez ohľadu na charakter sporu) je oprávnený odmietnuť plnenie, či nie je oprávnený len znížiť plnenie, napr. o čiastku, ktorú by žalobca zaplatil na poisťnom za rovnaký predmet poisťnej zmluvy, avšak už nie ako spotrebiteľ, ale už ako podnikateľ.

25. Najvyšší súd konštatuje, že z ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že ak všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaujme k podstatným argumentom oboch procesných strán dostatočné stanovisko, je toto odôvodnenie nedostatočné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu pritom skutočne vyplýva, že odvolací súd k argumentácii žalobu podľa predchádzajúceho bodu predostretej ním v rámci odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie svoje stanovisko nezaujal, čo podnietuje záver, že odvolací súd danú argumentáciu považoval za nepodstatnú. Avšak aj pre prípad naozajstnej nepodstatnosti námietky strany v opravnom prostriedku by zrejme nemala chýbať argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo to je tak v danej situácii. Pokiaľ takáto argumentácia chýba a námietka je skutočne nepodstatná, t.j. nespôsobilá ovplyvniť výsledok rozhodnutia, chýbajúca argumentácia má za následok tzv. inú procesnú vadu, ktorej intenzita ale nie je spôsobilá založiť (až) porušenie práva na

spravodlivý súdny proces, pričom práve o takúto situáciu ide i v danom prípade a to z nasledujúcich dôvodov.

26. Najvyšší súd z obsahu spisového materiálu zistil, že uvedenú argumentáciu žalobca uplatnil až v rámci odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie. Uvedené námietky tak predstavujú tzv. novoty v odvolacom konaní, na ktoré mohol odvolací súd prihliadnuť a vziať ich pri prejednávaní podaného odvolania do úvahy len za predpokladu naplnenia niektorého z taxatívne vymedzených dôvodov podľa § 366 CSP, čo ale nebol daný prípad.

27. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP). V sporovom konaní sa uplatňuje zásada koncentrácie konania, ktorá znamená, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú koncentrované vo fáze konania pred súdom prvej inštancie, ktoré s odvolacím konaním predstavuje jeden celok. V materiálnom zmysle zákonná koncentrácia konania znamená, že vyhlásenie dokazovania za skončené pred súdom prvej inštancie predstavuje moment v dokazovaní, po ktorom už na účely ďalšieho čiže odvolacieho konania nebudú v zásade nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany prípustné. Zákonná koncentrácia konania je totožná s princípom neúplnej apelácie, ktorý platí pre odvolacie sporové konanie.

28. Na druhej strane, odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP). Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidiel, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie (I. ÚS 10/2017). Zároveň z povahy predmetných ustanovení vyplýva, že ak odvolateľ v odvolaní vymedzí odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e) až h) CSP, právo na uvedenie prípadných novôt bude podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov. Bolo preto úlohou samotného žalobcu v postavení odvolateľa v odvolaní dokázať, že nové prostriedky procesného útoku a nové prostriedky procesnej obrany, ktoré uvádzal „až teraz“, nemohol v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Tento predpoklad ale dovolateľ úspešne nesplnil, preto odvolací súd na jeho námietky prihliadať ani nemohol.

29. Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd konštatuje, že na námietky dovolateľa, ktorými namietal, že sa odvolací súd s jeho argumentáciou nezaoberal a vo svojom rozhodnutí nevyporiadal, neprihliadol.

30. Dovolateľ namietal aj to, že sa súd prvej inštancie a odvolací súd nezaoberali ani tým, či žalovaný na základe čl. 7 bod 1 písm. d. a l/ (pozn. bez ohľadu na charakter sporu) je oprávnený odmietnuť plnenie, či nie je oprávnený len znížiť plnenie, napr. o čiastku, ktorú by žalobca zaplatil na poistnom za rovnaký predmet poistnej zmluvy, avšak už nie ako spotrebiteľ, ale už ako podnikateľ. Dovolateľ v tejto súvislosti zdôraznil, že uvedené v konaní ani nemohol namietat', prípadne navrhnúť doplnenie dokazovania v tomto smere, pretože stále mal za to, vzhľadom na predbežné právne posúdenie, ako aj uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 23. septembra 2021 č.k. 19CoCsp/12/2021-217, že spor medzi účastníkmi tohto konania má charakter spotrebiteľský. V súvislosti s charakterom sporu dovolateľ uviedol, že „po zmene charakteru sporu až vydaním druhého rozhodnutia v prvej inštancii vznikol priestor na ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli a mohli byť uplatnené z jednej či druhej sporovej strany práve v konaní. Je mimo profesionalitu tvrdiť, že žalobca bol zastúpený advokátom, a teda mohol navrhovať prostriedky procesného útoku a procesnej obrany už v konaní na súde prvej inštancie. Takéto tvrdenie odvolacieho súdu /pozn. zrejme vyčítané z vyjadrenia žalovanej/ je nelogické a nesprávne vzhľadom na súdom prvej inštancie uplatnený § 181 ods. 2 CSP /pozn. ešte pred vrátením veci na súd prvej inštancie/, s poukazom aj na koncentráciu konania, nestrannosť, zásadu rovnosti oboch strán, či v neposlednom rade počet dôkazov predložených žalobcom voči počtu dôkazov predložených žalovaným.“

31. Najvyšší súd konštatuje, že v bode 25. odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17. septembra 2020 č. k. 1Csp/91/2018 - 172 je uvedené, že: „Prvoinštančný súd posúdil uvedený zmluvný vzťah, založený poisťnou zmluvou, ako vzťah spotrebiteľský a z tohto dôvodu skúmal dodržanie povinností žalobcu ako dodávateľa z pohľadu ochrany spotrebiteľa.“ S uvedeným vymedzením charakteru sporu súdom prvej inštancie sa stotožnil odvolací súd v bode 21. odôvodnenia rozsudku zo dňa 23. septembra 2021 č. k. 19CoCsp/12/2021 - 217. Po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom súd prvej inštancie v bode 62. odôvodnenia uviedol nasledovné: „... keď v konaní nebolo preukázané, že by žalobca využíval auto T. W. na účely uvedené v poisťnej zmluve, t.j. len na súkromné účely, ale na základe reťazca všetkých vo veci vykonaných dôkazov je možné vyvodiť záver, že žalobca používal predmetné auto aj na iné ako súkromné účely, žalobcovi už nemožno v tomto konaní naďalej poskytovať ochranu ako spotrebiteľovi - slabšej strane sporu, nakoľko ponúkaním služieb v oblasti prepravy osôb na trase Slovensko - Holandsko a následnou realizáciou týchto služieb, sa žalobca dostáva do pozície dodávateľa služieb, a preto stráca svoje doterajšie postavenie spotrebiteľa - fyzickej osoby, ktorým sa prezentoval pri uzatváraní poisťnej zmluvy.“ Odvolací súd sa s týmto stotožnil a dodal v bode 23. odôvodnenia rozsudku, že „s týmto záverom sa stotožňuje aj odvolací súd, keďže po zrušení a vrátení veci súdu prvej inštancie vyplynulo z ďalšieho dokazovania, že žalobca nevyužíval auto, ktoré bolo predmetom poistenia len na súkromné účely. Z uvedeného dôvodu sú tak neopodstatnené aj tie odvolacie námietky, ktorými žalobca namietal porušenie jeho práv ako spotrebiteľa. Obdobne za nedôvodnú možno označiť aj námietku žalobcu, ktorou v závere svojho odvolania namietal, že nemohol navrhnúť doplnenie dokazovania vo vzťahu k zníženiu poisťného plnenia, pretože mal stále za to, že predmetný spor má spotrebiteľský charakter. Tu odvolací súd poukazuje na to, že aj keby mal predmetný spor spotrebiteľský charakter, uvedené by žalobcu ako spotrebiteľa nezbavovalo navrhnúť dôkazy svedčiace v jeho prospech, a to aj o to viac, že v priebehu konania bol zastúpený advokátom. Z uvedených dôvodov preto aj tieto námietky žalobcu možno označiť za nedôvodné a účelové.“ Dovolateľ tak namietal absenciu polemiky v rámci predbežného právneho posúdenia o otázke zmeny charakteru sporu (či je spotrebiteľský alebo nie) čo mu malo zabrániť v možnosti uplatňovať ďalšie prostriedky procesnej obrany a procesného útoku. K uvedenej námietke dodal, že „je mimo profesionalitu tvrdiť, že žalobca bol zastúpený advokátom, a teda mohol navrhovať prostriedky procesného útoku a procesnej obrany už v konaní na súde prvej inštancie. Takéto tvrdenie odvolacieho súdu /pozn. zrejme vyčítané z vyjadrenia žalovanej/ je nelogické a nesprávne vzhľadom na súdom prvej inštancie uplatnený § 181 ods. 2 CSP /pozn. ešte pred vrátením veci na súd prvej inštancie/, s poukazom aj na koncentráciu konania, nestrannosť, zásadu rovnosti oboch strán, či v neposlednom rade počet dôkazov predložených žalobcom voči počtu dôkazov predložených žalovaným.“

32. Najvyšší súd v otázke inštitútu predbežného právneho posúdenia a jeho významu pre konanie poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej predbežné právne posúdenie ako osobitý komunikačný nástroj materiálneho vedenia sporu prispieva nielen k efektívnosti konania, ale aj k predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a v konečnom dôsledku k naplneniu základných práv strán sporu. Svoje miesto má predovšetkým na začiatku konania, no jeho aplikáciu nemožno vylúčiť ani v neskoršom štádiu konania, odvolacie konanie nevynímajúc (§ 378 ods. 1 v spojení s § 181 ods. 2 CSP). Pri zopakovaní dokazovania by aj odvolací súd mal dať stranám najavo, akú skutkovú otázku a z akého dôvodu rieši. To však môže vyplývať aj z jeho postupu, ktorý nadväzuje na úkony strán tak, ako tomu bolo v spore sťažovateľa, ktorý mal aj v konaní o odvolaní dostatočný priestor na to, aby identifikoval a reagoval na rozhodujúcu a skutkovo spornú okolnosť (III. ÚS 205/2022).

33. Najvyšší súd konštatuje, že zo spisového materiálu je zjavné, že v otázke posúdenia charakteru sporu, resp. pred zmenou posúdenia charakteru sporu súdom prvej inštancie po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom, nepreběhla v konaní právna polemika v rámci predbežného právneho posúdenia. Najvyšší súd uvádza, že cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je jeho cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne

bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (1Obdo/92/2018, 2Obdo/56/2020).

34. Najvyšší súd v danom prípade akcentuje, že aj keď sa voči charakteru sporu ako spotrebiteľským, tak ako ho vymedzil súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 17. septembra 2020 č. k. 1Csp/91/2018, odvolací súd v rozsudku zo dňa 23. septembra 2021 č. k. 19CoCsp/12/2021 - 217 výslovne nevymedzil, a nedošlo ani k explicitnej právnej polemike o charaktere daného sporu, z rozsudku odvolacieho súdu je bezpečne zrejmé, že otázka, či dovolateľ využíval motorové vozidlo ako spotrebiteľ (t. j. výlučne pre na súkromné účely) alebo ho v skutočnosti využíval na prepravu osôb za úplatu v rámci podnikania bola už v tejto fáze sporu vysoko spornou. V odôvodnení predmetného rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca nepreukázal ani svoje tvrdenie, že za krátku dobu, či už 38 dní najazdil 18.217 kilometrov, resp. za dobu 21 dní najazdil 10.882 kilometrov využívajúc auto na súkromné účely. Vychádzajúc z uvedeného vyjadril odvolací súd značné pochybnosti o tvrdení žalobcu, že auto nevyužíval na prepravu za úplatu, ale na osobnú potrebu. Tvrdenie žalobcu, že tak veľa kilometrov prejazdil na osobnú potrebu označil krajský súd za viac než pochybné. Vzhľadom na stav vykonaného dokazovania (inzercia žalobcu, množstvo najazdených kilometrov) a na skutočnosť, že žalobca od roku 2015 má vydanú koncesiu na taxislužbu bez toho, aby náležite preukázal, že toto auto nepoužíval na prepravu osôb ako taxislužba, považoval odvolací súd za neuveriteľné. Odvolací súd tiež poukázal na to, že rozhodnutie Okresného úradu Prešov, odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej len „okresný úrad“) zo dňa 19. septembra 2018, na ktorom je právoplatnosť vyznačená rovnakého dňa 19. septembra 2018, by nemohla byť vyznačená, ak by o uvedenom rozhodnutí nebol žalobca informovaný, nakoľko v zmysle jeho poučenia bolo možné podať proti nemu odvolanie, čo podporuje veľké pochybnosti o charaktere využívania auta. Z uvedeného potom vyplýva vytvorenie priestoru pre žalobcu bez problémov abstrahovať vysokú spornosť otázky charakteru predmetného sporu ako ne/spotrebiteľského, pričom bolo procesnou zodpovednosťou práve žalobcu, aby v tomto smere uniesol bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, t. j. aby vyvrátil závažné pochybnosti o tom, že motorové vozidlo využíval výlučne na súkromné účely, a nie na podnikanie.

35. Sumarizujúc vyššie uvedené potom neobstojí kritika dovolateľa, že nižšie súdy porušili právo na predvídateľnosť rozhodnutia, či zákaz svojvoľného postupu súdu.

36. Dovolateľ v dovolaní tiež navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 444 CSP odložil právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že sa posúdením tohto návrhu dovolateľa zaoberal, no v danom prípade dôvody na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti nevzhladol a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

37. Najvyšší súd má za to, že procesný postup nižších súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad CSP, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietaných vád podľa § 420 písm. f) CSP a dovolateľ neopodstatnene namieta vady, ktorými malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

38. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

39. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.